

Ustavni sud Republike Hrvatske

Zakon o oružju (Narodne novine, broj 46/97 - pročišćeni tekst)

NISU PRIHVACENI PRIJEDLOZI ZA POKRETANJE POSTUPKA Ocjene suglasnosti s Ustavom članka 12. i članka 15. stavka 1. točke 2. i stavaka 2. i 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oružju (Narodne novine, broj 27/99).

PRAVO NA NAKNADU VLASNIKU ODUZETOG ORUŽJA MOGUĆE JE OSTVARITI PRODAJOM ISTOGA.

(Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-362/2000, U-I-483/2000 i U-I-485/2000 od 6. rujna 2000.)

Iz obrazloženja:

“...Osporena odredba članka 12. glasi:

‘Građani koji imaju registrirano oružje, a od nadnevkva registracije je proteklo deset i više godina, dužni su u roku od dvanaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona obaviti liječnički pregled poradi utvrđivanja sposobnosti za držanje ili za držanje i nošenje oružja te uvjerenje o tome predočiti nadležnom tijelu u roku od 30 dana od dana ishodaenja uvjerenja o zdravstvene sposobnosti.’

Osporena odredba članka 15. u cijelosti glasi:

‘Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna ili kaznom zatvora do 60 dana kaznit će se za prekršaj:

1) tko u roku propisanom ovim Zakonom ne predoči nadležnom tijelu potvrdu pravne osobe o izvršenom prepravljanju oružja (članak 10. stavak 1.)

2) tko u roku propisanom ovim Zakonom ne obavi liječnički pregled te uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti ne predoči nadležnom tijelu (članak 12.)

Za prekršaje iz stavka 1. ovog članka izriče se i zaštitna mjera oduzimanja oružja. Republika Hrvatska stječe pravo vlasništva na oružju i streljivu iz stavka 2. ovog članka danom oduzimanja...'

4. Svojim rješenjem broj: U-I-281/2000 Sud nije prihvatio prijedlog predlagatelja da se utvrdi da je osporena odredba članka 12. Zakona nesuglasna odredbama članka 14. stavka 2., članka 26. i članka 90. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske. Razlozi rješenja sadrže stajalište da je smisao osporene odredbe sadržan u utvrđivanju postojanja daljnje zdravstvene sposobnosti građana podobne za držanje ili držanje i nošenje oružja kao opasne stvari. Suprotno navodima istaknutim u prijedlogu, po shvaćanju ovoga Suda osporena odredba ne uvodi nejednakost pred zakonom.

Kako podnositelji prijedloga nisu ukazali na nove okolnosti koje bi učinile potrebnim ponovno preispitati osporenu odredbu članka 12. Zakona glede tih okolnosti, to ovaj Sud prijedloge nije prihvatio.

5. U svezi s prijedlogom za ocjenu suglasnosti članka 15. stavka 1. točke 2. stavaka 2. i 3. s odredbama članaka 48. stavka 1. i 50. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske, valja istaknuti sljedeće:

Navedenim ustavnim odredbama jamči se pravo vlasništva (članak 48. stavak 1.), odnosno da je zakonom moguće u interesu Republike Hrvatske ograničiti ili oduzeti vlasništvo uz naknadu tržišne vrijednosti (članak 50. stavak 1.).

Osporenim zakonskim odredbama ne povrjeđuju se navedene ustavne odredbe.

Polazeći od činjenice da je oružje opasna stvar koju mogu koristiti građani, pod uvjetima propisanim zakonom, zakonodavac je predvidio ona ponašanja vlasnika oružja koja za posljedicu imaju prekršajnu odgovornost, a uz nju i izricanje odgovarajuće zaštitne mjere. Jedna od takvih situacija je i neobavljanje liječničkog pregleda, odnosno nepredočavanje uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti nadležnom tijelu (članak 15. stavak 1. točka 2. osporenog Zakona). Valja istaknuti da je pravo zakonodavca da takvo ponašanje vlasnika

oružja sankcionira prekršajem propisujući za isti i odgovarajuću novčanu kaznu kao i izricanje zaštitne mjere oduzimanja oružja.

Naime, prema odredbi članka 3. Zakona o prekršajima, zaštitne mjere, između ostalog, mogu se propisati i zakonom. Osporenom odredbom zakonodavac je, koristeći se tim svojim pravom, a imajući u vidu interes Republike Hrvatske utvrđen člankom 50. stavkom 1. Ustava, propisao da oružje ne mogu koristiti njegovi vlasnici koji nisu udovoljili zakonskoj obvezi podvrgavanja liječničkom pregledu, ograničivši time njihova vlasnička prava na istom oružju. Ovakvim propisivanjem, po shvaćanju ovog Suda, nije zakonodavac povrijedio navedene ustavne odredbe, već naprotiv izvršio jasnu distinkciju u posljedicama koje će snositi oni građani koji ne udovolje zakonskoj obvezi obavljanja liječničkog pregleda u odnosu na one građane koji zakonskoj obvezi udovolje. Kada takve posljedice, za neobavljanje liječničkog pregleda, ne bi bile propisane zakonom, i to zakonom koji uređuje jednu specifičnu pravnu materiju kao što je nabavka, držanje, nošenje, sakupljanje, proizvodnja, popravljanje, promet i prijevoz oružja i streljiva (članak 1. stavak 1. Zakona o oružju - pročišćeni tekst 'Narodne novine', broj 46/97), o samoj bi volji vlasnika oružja ovisilo, a s obzirom da se radi o opasnoj stvari, da li će pristupiti liječničkom pregledu ili ne.

6. Razlozi predlagatelja nisu doveli u sumnju ni suglasnost odredbe članka 15. stavka 3. osporenog Zakona po kome Republika Hrvatska stječe pravo vlasništva na oružju i streljivu iz stavka 2. istog članka, danom oduzimanja, s naprijed navedenim ustavnim odredbama.

Naime, odredbom članka 50. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske propisano je da je zakonom u interesu Republike Hrvatske moguće ograničiti ili oduzeti vlasništvo uz naknadu tržišne vrijednosti. Promatrajući samo tu zakonsku odredbu, možda bi se i pojavila sumnja u njenu ustavnost s obzirom da ona ne sadrži odredbu o naknadi tržišne vrijednosti za oduzeto oružje. Međutim, iz zakonskih odredaba, poglavito članaka 52. i 53. Zakona o oružju 'Narodne novine', broj 46/97 - pročišćeni tekst), proizlazi da je pravo na naknadu vlasniku oduzetog oružja moguće ostvariti prodajom istoga....”

Zakon o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba i ovlaštenih službenih osoba (Narodne novine, broj 128/99)

NIJE PRIHVAĆEN PRIJEDLOG ZA POKRETANJE POSTUPKA ZA OČJNU SUGLASNOSTI S USTAVOM ODREDBE ČLANKA 1. STAVKA 4. ZAKONA O PRAVIMA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA DJELATNIH VOJNIH OSOBA I OVLAŠTENIH SLUŽBENIH OSOBA (NARODNE NOVINE, BROJ 128/99).

(Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-492/2000 od 6. rujna 2000.)

Iz obrazloženja:

"...Osporavana odredba članka 1. stavka 4. Zakona glasi:

(4) Odredbe ovoga Zakona o određivanju starosne i prijevremene starosne mirovine primjenjuju se i na osobu koja na dan stjecanja prava na mirovinu nije djelatna vojna osoba, odnosno ovlaštena službena osoba unutarnjih poslova ili pravosuđa, ako je u svojstvu djelatne vojne osobe, odnosno u svojstvu ovlaštene službene osobe unutarnjih poslova ili pravosuđa stvarno provela najmanje 20 godina.

2. Iz sadržaja prijedloga predlagatelja, kao i iz njegove nadopune, proizlazi kako predlagatelj smatra da osporavana odredba nije suglasna s odredbama članka 3. Ustava, poglavito sa, u tom članku sadržanim, načelom jednakosti i načelom vladavine prava. Prema odredbama članaka 3. Ustava, sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav utvrđeni su najvišim vrednotama ustavnog poretka Republike Hrvatske.

Nesuglasnost osporavane odredbe Zakona s člankom 3. Ustava predlagatelj drži razvidnom iz činjenice da su u njoj navedeni uvjeti za stjecanje starosne i prijevremene mirovine određenih osoba previsoko utvrđeni. Obrazlažući svoj prijedlog, predlagatelj ističe kako je osporavanom odredbom utvrđen uvjet za stjecanje prava na mirovinu, a to je stvarno provođenje najmanje 20 godina na radu za osobu koja na dan stjecanja prava na mirovinu nije djelatna vojna osoba, odnosno ovlaštena službena osoba unutarnjih poslova ili pravosuđa, diskriminirajući za adresate ove pravne norme u odnosu na osobe koje

su djelatne vojne osobe ili ovlaštene službene osobe unutarnjih poslova ili pravosuđa. Posebice ističe kako osporavana odredba nije imala u vidu osobe koje su tijekom rada kao ovlaštene službene osobe unutarnjih poslova doživjele nesreću na poslu, pa su uslijed utvrđenog invaliditeta ostale u policiji, ali u svojstvu neovlaštene osobe. Smatra kako su osporavanom odredbom obuhvaćene osobe bezrazložno stavljene u neravnopravan položaj, glede stjecanja prava na starosnu i prijevremenu mirovinu, u odnosu prema ostalim osobama na koje se odredbe Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba i ovlaštenih službenih osoba odnose....

4. Ocjenjujući prijedlog podnositelja za pokretanje postupka ocjene suglasnosti osporavane odredbe s načelom vladavine prava sadržanim u članku 3. Ustava, Ustavni sud pošao je od stajališta da vladavina prava, kao najviša vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske, sadrži i pitanje o općim obilježjima koje bi zakoni morali imati kako bi s vladavinom prava bili usklađeni. Vladavina prava ne smije se poistovjećivati samo sa zahtjevom za zakonitošću postupanja tijela državne vlasti, već ona u sebi uključuje i određene zahtjeve koji se tiču sadržaja zakona. Vladavina prava nije samo vladavina zakona, već vladavina po pravu koja - uz zahtjev za ustavnošću i zakonitošću, kao najvažnijim načelom svakog uređenog pravnog poretka - sadrži i dopunske zahtjeve koji se tiču samih zakona i njihova sadržaja.

U konkretnom slučaju Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora, sukladno ovlaštenju iz članka 80. Ustava, predmetnim Zakonom uredio je pitanje stjecanja prava iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba i ovlaštenih službenih osoba.

Propisivanje uvjeta za stjecanje prava na mirovinu osoba obuhvaćenih osporavanom odredbom, s obzirom na potreban broj godina stvarno provedenih na radu, načelno nije ustavnopravno pitanje, osim u slučajevima kada bi zadovoljavanje tog uvjeta praktično onemogućilo ostvarivanje samog prava na mirovinu. Tijekom ustavnosudskog postupka nije utvrđeno da bi osporavanom odredbom određenim osobama bilo faktički onemogućeno ostvarivanje prava na mirovinu, pa samim time nije niti utvrđeno da bi osporavana odredba bila nesuglasna načelu vladavine prava sadržanom u članku 3. Ustava.

5. Ujedno je utvrđeno da osporavana odredba Zakona na jednak način uređuje pitanje stjecanja prava na mirovinu osoba koje na dan stjecanja prava

na mirovinu nisu djelatne vojne osobe, odnosno ovlaštene službene osobe unutarnjih poslova ili pravosuđa, ako su u svojstvu djelatne vojne osobe, odnosno u svojstvu ovlaštene službene osobe unutarnjih poslova ili pravosuđa stvarno provele na radu najmanje 20 godina. Također, tijekom postupka Sud nije utvrdio da bi osobe obuhvaćene osporavanom odredbom, a s obzirom na propisane uvjete za stjecanje prava na mirovinu, bile diskriminirane u odnosu prema drugim adresatima Zakona. Na temelju navedenog je utvrđeno kako osporavana odredba nije u nesuglasju niti s načelom jednakosti sadržanim u članku 3. Ustava....”

Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 108/96)

URJEŠENJU KOJIM SE ODBIJA ZAHTJEV ZA IZDAVANJE POTVRDE O STATUSU HRVATSKOG BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA NIJE DOVOLJNO NAVESTI SAMO SADRŽAJ ODREDBE ČLANKA 2. STAVKA 1. ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI, VEĆ TREBA NAVESTI UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE I RAZLOGE ZA ODBIJANJE ZAHTJEVA.

(Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-III-202/2000 od 6. rujna 2000.)

Iz obrazloženja:

“... Podnositelj ustavne tužbe podnio je 4. lipnja 1997. godine zamolbu za izdavanje potvrde o statusu hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata. Po primitku obavijesti Povjerenstva Policijske uprave zagrebačke kako ne ispunjava uvjete za izdavanje potvrde o statusu hrvatskog branitelja, izjavio je prigovor načelniku Policijske uprave zagrebačke. U istom navodi da je u Policijskoj upravi zagrebačkoj, Odjelu imigracija, radio na poslovima ovlaštene službene osobe u zvanju samostalnog inspektora do 31. prosinca 1995., kada je rješenjem tuženog tijela utvrđeno da ima navršenih preko 25 godina mirovinskog staža koje je stekao na poslovima i zadacima ovlaštene službene osobe te mu je utvrđen prestanak službe s pravom na mirovinu. Navedenu činjenicu podnositelj je istaknuo u prigovoru.

U obrazloženju prvostupanjskog rješenja Policijske uprave zagrebačke kojim je odbijen podnositeljev zahtjev za izdavanje potvrde o statusu hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata samo je naveden sadržaj odredbe članka 2. stavka 1. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 108/96), dok je upravno tijelo propustilo navesti utvrđeno činjenično stanje, kao i razloge za odbijanje zahtjeva podnositelja.

Odgovarajući na istaknuti prigovor podnositelja kako iz obrazloženja prvostupanjskog rješenja nije razvidno iz kojih je razloga odbijen njegov zahtjev, Ministarstvo unutarnjih poslova, u drugostupanjskom rješenju, ponovilo je navod da podnositelj ne ispunjava uvjete iz članka 2. stavka 1. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, iako se prema odredbi članka 245. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91) u obrazloženju drugostupanjskog rješenja moraju ocijeniti i svi navodi žalbe. Iz obrazloženja drugostupanjskog rješenja nije razvidno da je činjenica obavljanja poslova ovlaštene službene osobe od strane podnositelja razmatrana niti da se na taj prigovor podnositelja odgovorilo.

Upravni sud Republike Hrvatske odbio je tužbu podnositelja protiv drugostupanjskog rješenja Ministarstva unutarnjih poslova, iako u postupku koji mu je prethodio nije postupljeno prema pravilima postupka niti je akt donesen sukladno temeljnim načelima Zakona o općem upravnom postupku. Preko istaknutih prigovora podnositelja Upravni sud Republike Hrvatske prelazi zadovoljivši se ponavljanjem navoda da podnositelj ustavne tužbe ne ispunjava uvjete iz članka 2. stavka 2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Nadalje, u osporenoj presudi, Upravni sud ocjenjuje da rješenje o odbijanju podnositeljevog zahtjeva za priznanje statusa hrvatskog branitelja nije nezakonito usprkos činjenici što je u konkretnom slučaju upravno tijelo povrijedilo odredbu članka 209. stavka 2. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91) kojom je propisano da obrazloženje rješenja sadrži, između ostalog, i utvrđeno činjenično stanje....

6. Načelo materijalne istine, kao jedno od temeljnih načela upravnog postupka, izraženo je odredbom članka 7. Zakona o općem upravnom postup-

ku, prema kojoj se u postupku mora utvrditi pravo stanje stvari i u tom cilju se moraju utvrditi sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja. Također je, člankom 209. stavkom 2. Zakona o općem upravnom postupku, određeno što obrazloženje rješenja doneseno u provedenom upravnom postupku mora sadržavati.

7. Uvidom u osporavana rješenja upravnih tijela utvrđeno je kako ona ne sadrže sve elemente propisane navedenom zakonskom odredbom članka 209. Zakona o općem upravnom postupku, odnosno iz osporavanih rješenja nisu razvidni razlozi niti odlučujuće okolnosti na temelju kojih je utvrđeno da podnositelj ne ispunjava uvjete za priznavanje statusa hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

8. Prema odredbi članka 14. stavka 2. svi su pred zakonom jednaki, a prema odredbi članka 26. Ustava svi su građani i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti. Iz navedenih ustavnih jamstava proizilazi i pravo stranke da bude upoznata s razlozima odlučivanja u konkretnoj stvari. Naime, navedena ustavna prava ne mogu se učinkovito ostvarivati ukoliko je podnositelju, suprotno zakonu, onemogućeno sudjelovanje u postupku ili ako on nije upoznat s razlozima odlučivanja u konkretnom slučaju. Nepoznavanje razloga za donošenje nekog upravnog akta dovodi osobu o čijem je pravu ili obvezi tim aktom odlučivano u nepovoljniji položaj u odnosu prema drugim osobama kojima su ti razlozi bili poznati.

9. Također, osobi kojoj tijekom postupka nisu bile poznate okolnosti niti razlozi za rješavanje u konkretnom slučaju bitno je smanjena mogućnost osporavanja činjeničnih utvrđenja nadležnih tijela, odnosno bitno je smanjena mogućnost uspjeha u žalbenom postupku kao i u postupcima po drugim pravnim lijekovima. Nenavođenje razloga za odlučivanje u konkretnom slučaju u suprotnosti je s ustavnim pravom iz članka 18. stavka 1. Ustava, shvaćenim kao pravom na ulaganje učinkovitog pravnog lijeka. Navedeno pravo ne može se učinkovito ostvariti bez obrazloženja u rješenjima upravnih tijela, jer se samo putem obrazloženja utvrđuje je li se upravno tijelo vodilo načelom zakonitosti i ujedno postupalo tako da u vođenju postupka i u odlučivanju stranci omogući zaštititi svoja prava.

10. Značajno je da je i Ministarstvo unutarnjih poslova, u travnju 1997., svim policijskim upravama dostavilo uputu u svezi s izdavanjem potvrda o

statusu hrvatskog branitelja radi ostvarivanja prava propisanih Zakonom o pravima hrvatskih branitelja i drugim propisima, u kojoj su izrijekom navedene kategorije osoba kojima će se temeljem te upute priznati status hrvatskog branitelja. Tako je u članku 3. upute navedeno da će se osobama koje su bile zaposlene u Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske kao ovlaštene službene osobe unutar razdoblja od 30. svibnja 1990. od 30. lipnja 1995. priznati status hrvatskog branitelja, osim ako Povjerenstvo nije utvrdilo da postoje razlozi za nepriznavanje tog statusa, te da se kao vrijeme sudjelovanja u Domovinskom ratu priznaje cijelo vrijeme rasporeda na poslove ovlaštene službene osobe, odnosno onoliko vremena unutar navedenog razdoblja koliko su bile u radnom odnosu. Iz obrazloženja prvostupanjskog i drugostupanjskog rješenja nije razvidno je li zahtjev podnositelja za priznanje svojstva hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata razmatran u smislu odredaba navedene upute.

11. Slijedom iznijetoga, utvrđeno je kako su podnositelju osporavanim rješenjima upravnih tijela, uslijed povreda postupovnih pravila Zakona o općem upravnom postupku, povrijeđena ustavna prava iz članka 14. stavka 2. i članka 18. stavka 1. Ustava.

12. Propusti upravnih tijela u postupku rješavanja o podnositeljevom zahtjevu u konkretnom slučaju protežu se i na osporavanu presudu Upravnog suda Republike Hrvatske, kojom je potvrđena zakonitost rješenja upravnih tijela. Propustivši pružiti zaštitu podnositelju, u slučaju kada je o njegovom zahtjevu rješavano na način suprotan odredbama Zakona o općem upravnom postupku, Upravni sud Republike Hrvatske povrijedio je ustavnu odredbu članka 26. Ustava....”

*Privedio: Zlatan Turčić**

* Zlatan Turčić, dipl. pravnik, viši pravni savjetnik Ustavnog suda Republike Hrvatske